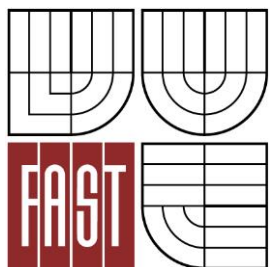




VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY



FAKULTA STAVEBNÍ
ÚSTAV ARCHITEKTURY

FACULTY OF CIVIL ENGINEERING
INSTITUTE OF ARCHITECTURE

URBANISTICKÉ ŘEŠENÍ VYBAVENOSTNÍHO CENTRA OBYTNÉHO SOUBORU BRNO-LESNÁ

URBAN SOLUTION OF THE CENTRE OF RESIDENTIAL COMPLEX BRNO-LESNÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE
DIPLOMA THESIS

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

BC. JAN FILIPEC

VEDOUCÍ PRÁCE
SUPERVISOR

Ing. arch. BARBORA JENČKOVÁ

BRNO 2016



VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ FAKULTA STAVEBNÍ

Studijní program	N3504 Architektura a rozvoj sídel
Typ studijního programu	Navazující magisterský studijní program s prezenční formou studia
Studijní obor	3501T014 Architektura a rozvoj sídel
Pracoviště	Ústav architektury

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Diplomant	Bc. Jan Filipec
Název	Urbanistické řešení vybavenostního centra obytného souboru Brno-Lesná
Vedoucí diplomové práce	Ing. arch. Barbora Jenčková
Datum zadání diplomové práce	30. 11. 2015
Datum odevzdání diplomové práce	20. 5. 2016
V Brně dne 30. 11. 2015	

.....
doc. Ing. arch. Antonín Odvárka, Ph.D.
Vedoucí ústavu

.....
prof. Ing. Rostislav Drochytka, CSc., MBA
Děkan Fakulty stavební VUT

Podklady a literatura

Územní plán města Brna

Situace místa stavby – polohopis a výškopis

Holl, Steven: Paralaxa; Era 2003

Day, Christopher: Duch a místo, ERA 2004

Neufert, Ernst: „Navrhování staveb“, Consultinvest Praha 2000

Průzkumná a analytická dokumentace řešeného území Vámi vypracovaná

Vyhláška 398/2009 Sb. o obecných požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb

Vyhláška 268/2009 Sb. o technických požadavcích na stavby

Další související vyhlášky, technické normy, hygienické předpisy a odborná periodika

Zásady pro vypracování

Diplomní projekt bude zaměřen na koncepci centra vybavenosti městské části Brno-sever na jihu obytného souboru Brno-Lesná s ohledem na potřeby území, s možným využitím stávajících aktivit při respektování základních hodnot v území, jako je systém technické infrastruktury a dopravní obsluhy. Rovněž stanoví limity využití území s ohledem na stávající objekty bydlení a další původní vazby. Důraz bude kladen na podrobné průzkumy a rozbory území a ideu řešení, které jsou výchozím podkladem pro stanovení stavebního programu a následné zpracování vlastního urbanistického návrhu. Po sestavení podrobného stavebního programu bude přistoupeno k návrhu prostorového, funkčního a provozního řešení s respektováním širších územních vazeb. Cílem je doplnit do území chybějící aktivity centra městské části, potřebnou infrastrukturu a v prostorovém řešení zdůraznění významu navrhovaného centra jako nové dominanty při vstupu do sídliště. Vzhledem k tomu, že se bude jednat o ideový návrh, nebude preferována ekonomie řešení, ale důraz bude kladen na kreativitu navrhovaného souboru staveb jak v dispozičním, tak hmotovém řešení.

Diplomová práce bude obsahovat:

- Dokladovou část
- Urbanistickou studii
- Model

Výkresová část bude zpracována s využitím CAD, textová část a tabulkové přílohy budou zpracovány v textovém a tabulkovém editoru PC. Ve stanoveném termínu bude výsledný elaborát odevzdán vedoucímu diplomové práce v úpravě a kompletnosti podle jednotných pokynů Ústavu architektury FAST VUT v Brně. Při zpracování diplomového projektu je nezbytné řídit se směrnicí děkana č. 19/2011 vč. příloh č. 1, 2, 3 a dodatků: Úprava odevzdání a zveřejňování vysokoškolských kvalifikačních prací (VŠKP) na FAST VUT.

Předepsané přílohy:

Seznam složek:

A.DOKLADOVÁ ČÁST

B.URBANISTICKÁ STUDIE

- textová část A4 v předepsané podobě

- urbanistická studie v úměrném měřítku (přílohy: kompletní analýzy území, urbanistický návrh ve funkční, prostorové a provozní struktuře, řezy a řezopohledy, návrh ve

Struktura bakalářské/diplomové práce

VŠKP vypracujte a rozčleňte podle dále uvedené struktury:

1. Textová část VŠKP zpracovaná podle Směrnice rektora "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchování vysokoškolských kvalifikačních prací" a Směrnice děkana "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchování vysokoškolských kvalifikačních prací na FAST VUT" (povinná součást VŠKP).
2. Přílohy textové části VŠKP zpracované podle Směrnice rektora "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchování vysokoškolských kvalifikačních prací" a Směrnice děkana "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchování vysokoškolských kvalifikačních prací na FAST VUT" (nepovinná součást VŠKP v případě, že přílohy nejsou součástí textové části VŠKP, ale textovou část doplňují).
- 3.

.....

Ing. arch. Barbora Jenčková
Vedoucí diplomové práce

Abstrakt

Práce se zabývá návrhem úprav území na jižním okraji brněnského sídliště Lesná, vymezeného z jižní strany tratí, ze západní křižovatkou Okružní-Generála Píky, ze severní ulicí Heleny Malířové a z východní křižovatkou Merhautova-Okružní-Seifertova.

V analytické části práce je proveden zevrubný průzkum jižní části sídliště Lesná a na jeho základě jsou stanoveny nejpálčivější problémy tohoto území. V návrhové části je následně zpracována urbanistická studie daného území, zaměřená na řešení zmíněných problémů.

Navrženo je zejména sjednocení obou jeho polovin centrálním prostorem umožňujícím přímý přístup na vlakovou zastávku, rozšíření komunikace v ulici Okružní a vložení tramvajové trati do její osy a doplnění budovy úřadu městské části Brno-Sever do spodní poloviny území pro zvýšení jeho atraktivity.

Klíčová slova

Brno-Lesná, urbanismus, úřad Brno-Sever, přestupní uzel, náměstí

Abstract

The thesis proposes a modification of an area on the southern edge of a Brno housing estate Lesna, defined by train tracks from the south side, třída Generála Píky-Okružní crossing from the west, Heleny Malířové street from north and Okružní-Merhautova-Seifertova crossroad from the east.

A thorough survey of the southern part of the Lesná settlement is carried out in the first part and the most pressing problems of the region are determined. The following part is then an urban planning study, aimed at dealing with discovered problems. The proposed design deals mainly with unification of two halves of the central area to allow for direct access of the train station, enlargement of a main road in the Okružní street to incorporate a new tram line and placement of a new office building for Brno-Sever municipality in the bottom half of the territory to increase its attractiveness.

Keywords

Brno-Lesná, urban planning, Brno-Sever municipality, transit hub, square

Bibliografická citace VŠKP

Bc. Jan Filipec *Urbanistické řešení vybavenostního centra obytného souboru Brno-Lesná*. Brno, 2016. 17 s., 42s. příl. Diplomová práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta stavební, Ústav architektury. Vedoucí práce Ing. arch. Barbora Jenčková

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracoval(a) samostatně a že jsem uvedl(a) všechny použité informační zdroje.

V Brně dne 14.5.2016

.....
podpis autora
Bc. Jan Filipec

Poděkování

Děkuji Ing. arch. Barboře Jenčkové a doc. Ing. Janu Pavlíčkovi, Csc. za cenné odborné rady, konzultace a vedení v průběhu práce. Děkuji své rodině, neboť bez jejího přispění bych se nedostal tam, kde jsem. Dále děkuji svým přátelům a blízkým za to, že mě ovlivnili právě takovým způsobem, jakým mě ovlivnili.

Obsah práce

- I. Úvod
 - Identifikační údaje

- II. Analytická část
 - 1. Širší vztahy
 - 2. Historie
 - 3. Platný územní plán
 - 4. Doprava
 - 5. Občanská vybavenost
 - 6. Inženýrské sítě
 - 7. Vlastnické vztahy
 - 8. Konfigurace terénu
 - 9. Zeleň
 - 10. Limity území
 - 11. Shrnutí hlavních problémů území

- III. Návrhová část
 - 1. Koncepce návrhu
 - 2. Navrhované funkční členění ploch
 - 3. Popis jednotlivých zásahů
 - 4. Doprava
 - 5. Inženýrské sítě
 - 6. Zeleň
 - 7. Urbanistický detail

- IV. Závěr
- V. Přílohy
 - 1. Výkresy urbanistické studie formát A3
 - 2. Výkresy urbanistické studie formát A1
 - 3. Prezentační plakát
 - 4. CD s prací v elektronické formě

Práce se zabývá návrhem úprav území na jižním okraji brněnského sídliště Lesná, vymezeného z jižní strany tratí, ze západní křižovatkou Okružní-Generála Píky, ze severní ulicí Heleny Malířové a z východní křižovatkou Merhautova-Okružní-Seifertova.

V první části práce bude oblast důkladně zanalyzována a zdokumentována, v druhé části pak bude v návaznosti na zjištěné skutečnosti navrhována vhodná úprava ve formě urbanistické studie. Důraz bude kladen zejména na faktickou správnost a úplnost části první a kreativní invenci části druhé.

Identifikační údaje

Název:	Urbanistické řešení vybavenostního centra obytného souboru Brno-Lesná
Vedoucí práce:	Ing. arch. Barbora Jenčková
Vypracoval:	Bc. Jan Filipec
Kraj:	Jihomoravský
Město:	Brno
Městská část:	Brno-Sever
Katastrální území:	Lesná (okres Brno-město); 610887
Výměra řešeného území:	20,9 ha

Širší vztahy

Území se nachází na jižním okraji brněnského sídliště Lesná, vymezeného z jižní strany tratí, ze západní křižovatkou Okružní-Generála Píky, ze severní ulicí Heleny Malířové a z východní křižovatkou Merhautova-Okružní-Seifertova. Lesná náleží do městské části Brno-Sever, spolu s celky Černá Pole, Husovice, Soběšice a Zábrdovice; Brno-Sever je pak jednou z 29 městských částí statutárního města Brna, druhého nejlidnatějšího města České republiky.

Vzhledem k městské části je území v jejím centru (z hlediska hustoty zalidnění) a naskýtá tak dobrou příležitost pro umístění funkcí celoměstského významu. Umístění v blízkosti městského okruhu a zároveň frekventované vlakové trati pak poskytuje snadnou dostupnost jak městského centra, tak mimobrněnských cílů. Z hlediska sídliště je pak tato jeho část pomyslnou vstupní branou ze strany města, v současné době však pohledově nevýraznou.

Historie

První osidlování v místě současného sídliště začalo v roce 1906, kdy zde bylo založeno na travnatých svazích nedaleko města založeno vojenské cvičiště. To bylo posléze zrušeno a již v regulačním plánu města Brna z roku 1938 můžeme vidět záměr území zastavět obytnými domy. Ten byl několikrát upraven a k započetí realizace došlo v roce 1964.

Tou dobou již byla lokalita označována jako „Nad Tišnovkou“, díky své poloze v kopci nad tratí na Tišnov. V plánech Brna se však od roku 1965 mění označení na „Lesná“, který je používán dodnes. Lesná byla budována jako první samostatné panelové sídliště a i v mnoha dalších ohledech byla značně inovativní. Šlo o realizaci konceptu tzv. „Zahradního města“, kde je klasický systém ulic nahrazen jednotlivými budovami v zeleni; konkrétním vzorem Lesné bylo Finské sídliště Tapiola. Unikátním prvkem i z dnešního pohledu bylo také zapojení umělců do vybavení veřejných prostor, kdy bylo díky uzákoněným prostředkům ve výši 4% z celkového rozpočtu možno opatřit každé dětské hřiště, školu, či nákupní centrum skulpturou nebo jiným uměleckým dílem, zde dokonce i od výtvarníků režimem zakázaných.

Sídliště bylo při plánování rozvrženo na pět do značné míry samostatných stavebních okrsků, každý s vlastním okrskovým vybavenostním centrem. Pátý okrsek v jižní části sídliště, jímž se zabývá tato práce, byl zamýšlen také jako nadokrskové centrum a byl tak vybaven budovou polikliniky a posléze sportovní haly. Budován byl jako poslední v letech 1968-69, nebyl však dokončen dle původních plánů a Lesné se tak nedostalo zamýšlené dominantní „vstupní brány“, již se měla stát další stavba občanské vybavenosti. Budova sportovní haly v sousedství polikliniky podle projektu architekta Rudiše byla dokončena v roce 1976 v rámci takzvané „akce Z“, na které se podíleli noví obyvatelé a jež symbolicky zakončila výstavbu sídliště. Dostavby a úpravy ovšem prakticky plynule pokračovaly a v devadesátých letech došlo k vlně revitalizací panelových domů, zejména jejich opatření betonovými lodžemi a nadstavbami. Tyto zásahy značně narušily estetiku sídliště a, spolu s rušením charakteristických okrskových center, přispěly k vymizení původního kouzla obytného souboru.

V roce 1996 pokračovala výstavba na severním okraji sídliště obytným souborem Majdalenky I podle projektu architekta Kolofíka, v roce 2009 pak byla dobudována volně navazující část Nové Majdalenky. Tyto

přístavby bývají označovány za nepříliš zdařilé a dále rozbíjejí charakter místa. I přesto však v současné době (r.2016) opět sílí hlasy volající po zapsání Lesné coby památkové rezervace.

Platný územní plán

V současném územním plánu je zpracovávané území určeno zejména pro smíšené funkce služeb a obchodu, důležitou roli hraje také obecná zeleň (charakteristická pro oblast Lesné) a plocha zdravotnické veřejné vybavenosti polikliniky. Menší plochy připadají na smíšené plochy výroby a služeb a technické infrastruktury. Významná je také plánovaná trať tramvajových linek, pokračujících z konečné ve Štefánikově čtvrti po Okružní do křižovatky s třídou Generála Píky, respektive po Seifertově směrem na Haškovu.

Doprava

Území je napojeno na sběrné komunikace II. třídy v ulici Merhautově směrem do Černých polí a centra Brna, směrem po Seifertově na Soběšice, v ulici Generála Píky směrem k Lužánkám a po Okružní dále na Haškovu. Jeho bezprostředním sousedstvím prochází Velký městský okruh a umožňuje velmi kvalitní obsluhu automobilovou dopravou.

Sběrná komunikace také prochází středem území v ulici Okružní, na ni je pak napojena z obou stran síť jednosměrných, či slepých komunikací vedoucích do nitra zástavby. Tento styl obsluhy z obvodové sběrné komunikace je typický pro celé sídliště. Okružní vytváří přirozenou bariéru pro pěší pohyb severojižním směrem, nicméně umožňuje úrovněvé přecházení.

Doprava v klidu je realizována zejména podél obslužných komunikací a na záchytných parkovištích uvnitř zástavby, jak je tomu v celém sídlišti. Obvykle jsou plochy odcloněny zelení, zde se však nachází dvě rozsáhlé parkovací plochy přímo v bodech zájmu, před nákupními centry. Zejména parkoviště ve frekventovaném veřejném prostoru na Halasově náměstí absolutně neodpovídá charakteru místa. Hromadná doprava je realizována linkami autobusu projíždějícími ulicemi Seifertova a Okružní, tramvajovou tratí z centra po třídě Generála Píky do konečné v Čertově rokli a vlaky směřujícími na hlavní brněnské nádraží, respektive na Tišnov. Přístup na vlakovou zastávku Brno-Lesná komplikuje nutnost překročení Okružní, přesto je však vlak hojně využíván zejména pro rychlý přístup do centra města. Vlaková trať tvoří bariéru na jižním okraji sídliště a jasně ho odděluje od Štefánikovy čtvrti. Jediné spojení poskytuje pěší lávka, která zároveň umožňuje přístup na nástupiště vlaku. Pro bezbariérový přístup je ovšem nutné použít druhý konec nástupiště až u ulice Merhautovy, v nejzazším rohu území. Obě poloviny území jsou dobře vybaveny chodníky pro pěší provoz, přecházení Okružní po přechodu je však omezené a zejména v okolí křižovatky s Merhautovou chybí úplně. Dostupnost významných center zájmu je mnohdy nekomfortní, přímý průchod mezi poliklinikou, vlakem a prodejny s potravinami či zastávkami MHD často není možný.

Cyklotrasy se v území nenachází.

Občanská vybavenost

Území a jeho blízké okolí je dobře vybaveno vzdělávacími zařízeními, dvěma středně velkými prodejny

potravin, poliklinikou, sportovní halou a krytým bazénem, pobočkou banky, restaurací, kavárnou, drobnými obchody. Naopak schází zde, vzhledem k absenci původně zamýšleného okrskového centra, kulturní a společenské vyžití i administrativní centrum oblasti.

Inženýrské sítě

Pro Lesnou byly budovány zcela nové inženýrské sítě a celé území je snadno napojitelné na stávající vedení. Mezi přítomné sítě patří krom standardních vedení střednětlakého plynovodu, elektřiny, vodovodu, jednotné kanalizace a datových kabelů i horkovod. Středem území prochází také vysokotlaký plynovod.

Vlastnické vztahy

Většina pozemků zde, zejména zelených ploch, patří městu Brnu. Zbytek parcel je rozdělen mezi několik málo vlastníků, většinou firem, k drobnému členění dochází pouze v místě zástavby rodinnými domy.

Konfigurace terénu

Terén v celém sídlišti, jakožto i zde, se svažuje k jihu a poskytuje tak ideální orientaci pro bytové domy. Prudké přirozené původní svahy byly při výstavbě sídliště upraveny a v současné době má terén formu teras, umožňující snazší výstavbu. Díky velkému sklonu terénu bylo možno vlakovou trať i frekventovaný městský okruh na hranici území umístit pod úroveň sídliště a značně tak omezit hlukovou zátěž, zároveň je tím však nesnadný bezbariérový pohyb na vlakovou zastávku.

Zeleň

Koncept celého sídliště byl postaven na intenzivním využití zeleně a ta zůstává jeho největší devizou dodnes. Uprostřed sídliště se nachází populární Čertova rokle, domy jsou obklopené dnes již plnohodnotnou vzrostlou zelení. Vzrostlé stromy podél komunikací také odstiňují hluk a ruch a navozují klidnou atmosféru. Tento ochranný pás je však na jižním okraji poněkud narušen, ze spodní strany byly na jeho úkor vybudovány komerční objekty, ze strany polikliniky brání většímu rozšíření parkoviště. Vybavení veřejných prostor je sešlé, neudržované, pěší komunikace často vytvořené samovolně pohybem lidí. Původní umělecká díla chátrají a jsou vandalizována, hřiště nejsou příliš využívána a pustnou. Stejně jak původní parková zeleň se postupně mění na zeleň krajinnou, tak i parkové vybavení postupně zaniká.

Limity území

V území se nachází celá řada faktorů limitujících možnost výstavby. Celé spadá do oblasti se zvýšenou ochranou artézských vod, téměř celé je zatíženo zvýšenou hladinou hluku, z jihu je od navazující zástavby odděleno bariérou trati a Velkého městského okruhu a středem prochází vedení vysokotlakého plynu.

Limitem je i stávající zástavba. V okolí Halasova náměstí se nachází několik významných staveb, kdy zejména budova bazénu a tělocvičny (1973-82, Viktor Rudiš) a polikliniky (1974, L. Kopřivíková), patří k poznávacím znakům místa. Nalézá se zde také několik budov technické infrastruktury, v sousedství trati.

Mezi plánovací limity pak patří také zamýšlené prodloužení tramvajové trati z konečné na Merhautově do Okružní a Seifertovy a do jisté míry také potřeba nových prostor pro úřad městské části Brno-Sever.

Shrnutí hlavních problémů území

Území na jižním okraji sídliště Lesná nemá jasnou koncepci, funkční využití ploch neodpovídá charakteru místa. V území je potřeba nalézt prostor pro přemístění úřadu městské části Brno-Sever a vhodně začlenit trasu tramvaje. V rámci těchto změn se naskýtá šance vyřešit řadu menších stávajících problémů, zejména v oblasti pěší dopravy a parkování.

Místu by výrazně pomohlo zvýšení prostupnosti severojižním směrem, umožňující širší využití vlakové dopravy, přemístění parkovacích ploch do méně exponovaných míst a využití uvolněných prostor, nahrazení nevhodných funkcí funkcemi přitahujícími společenskou aktivitu a tím zvýšení atraktivity celé oblasti (a to zejména ve spodní polovině území), dopracování nestandardní křižovatky Okružní-Merhautova, či revitalizace veřejných prostor kolem polikliniky.

Koncepce návrhu

Hlavní myšlenkou navrhovaného řešení je zajištění důkladnějšího propojení spodní poloviny území oddělené bariérou komunikace Okružní se zbytkem sídliště. Tím dojde jednak k zatraktivnění ploch v této oblasti a zároveň ke zlepšení dopravní dostupnosti celé oblasti vlakovou dopravou. Je zde navržena i nová budova úřadu Brno-Sever, neboť je, díky skvělé dopravní dostupnosti a centrální poloze, toto umístění velice výhodné a zároveň tím bude zajištěn zvýšený pohyb obyvatel, což lokalitu učiní zajímavější pro investory a podnikatele.

K překonání bariér je s výhodou využito rozšíření přestupního uzlu Poliklinika-Lesná, jež je nově doplněn o zastávku tramvaje, která zároveň slouží jako ostrůvek zpomalující silniční dopravu a umožňující snadné úrovně přecházení. Kolem tohoto dopravního centra je vystavěn centralizovaný prostor, spojující tři výrazné veřejné budovy-polikliniku, sportovní halu a úřad. Celý návrh doplňují dva koncové body zvýrazněné výškovými budovami, jež jednak vymezují podélnou osu kompozice a jednak fungují jako pohledové dominanty zdůrazňující vstup do sídliště.

Všechny budovy i shromažďovací plochy dodržují původní koncepci Lesné coby bodově zastavěného přírodního parku. Důraz na tento princip zapřičiňuje větší vzdálenosti mezi jednotlivými body zájmu a nejasnou uliční strukturu, to je však vyváženo pohybem v prostředí plném vegetace, což kladně působí na lidskou psychiku. Narušená možnost orientace v tradičních ulicích je pak nahrazena výškovým členěním budov.

Navrhované funkční členění ploch

Navrhované funkční využití až na výjimky odpovídá využití danému současným územním plánem. Změn doznala pouze jižní část území, kde je v části navrhováno odstranění stávající funkce výroby a služeb a omezení ploch služeb a obchodu, ve prospěch obecné, respektive rekreační zeleně.

Popis jednotlivých zásahů

Jak již bylo zmíněno, hlavním tématem návrhu je propojení území pomocí centrálního prostoru s přestupním uzlem, spojující dvě stávající a jednu novou významnou veřejnou budovu a podpoření východo-západní kompoziční osy pomocí dvou shluků výškových budov. Od těchto dvou myšlenek je odvozena řada dalších drobných zásahů, mířících na podporu rozvoje v místě.

První zásadní úpravou je doplnění hlavního náměstí dvěma menšími shromažďovacími plochami, a to v místě Halasova náměstí a u východní křižovatky. Obě slouží jako důstojný předprostor okolním budovám, jsou však také navrženy pro práci pod širým nebem, díky vybavení poskytujícímu základní lidské potřeby současného věku, internet a elektřinu. Plocha na Halasově náměstí je určena také dnes tak populárním farmářským trhům, s pevnými stoly pro stánkový prodej a pro předzahrádky restaurace a kavárny. Zde bylo nutné zrušit současné parkovací plochy a ty tak byly přemístěny na střechu jedné z budov v sousedství, která svou úrovní vzhledem k terénu k tomuto vybíjí. Zároveň je navrženo odstranění jedné z původních budov a její nahrazení parkováním, což zjednoduší a oddělí zásobování stávající prodejny potravin. Ke

zrušení je též navržena zdejší obchodní „pasáž“ jež svým umístěním zabraňuje volnému průchodu ze zastávek Halasovo Náměstí dále do sídliště. Budova prodejny koberců a nábytku je určena k revitalizaci a změny funkce na halu pro raketové sporty, čímž podpoří zaměření místa coby sportovně-společenského cíle. Všechny veřejné prostory v návrhu také počítají se zapojením výtvarných objektů, dle dobré tradice tohoto sídliště. V tomto místě se jedná o pobytovou plochu zeleně v ornamentálních tvarech, doplňujících solitérní skulpturu v čele náměstí.

Na veřejný prostor u křižovatky Merhautova přímo navazuje první skupina bodových výškových domů (sloužících jako obchodní, kancelářské a bytové prostory) ve formě dvojice skleněných hranolů, jejichž hmota je místy ubrána a vyplněna zelení. Jak tato skupina, tak i její protipól se třemi obdobnými budovami na opačné straně osy je vybavena dvěma patry podzemního parkování, jež mají za úkol pomoci s řešením problematické parkovací situace v celé oblasti. Tyto části jsou vybaveny bodovou skulpturou, respektive liniovým vodním prvkem.

Na spojnici těchto solitérů se nachází nová budova obchodu a centra pro mládež, která nahrazuje původní prodejnu potravin a přemísťuje ji do výhodnější pozice z hlediska kompozičního i provozního. V sousedství této stavby je umístěn areál venkovních hřišť, sloužící jak mládežnickému centru, tak obyvatelům výškových budov i Štefánikovy čtvrti, která je příhodně dostupná díky pěší lávce.

Obsluhu této oblasti zajišťuje komunikace přesunutá ze středu této poloviny území na její spodní okraj, což zajišťuje volný prostor pro pěší pohyb po hlavních trasách a zároveň snadný přístup do podzemních garáží pod objekty. Po této komunikaci je také možné vést novou cyklotrasu východo-západním směrem sloužící pro tranzit do sousedních městských částí, pro kterou by byl z výhodou využít nově zřízený přechod třídy Generála Píky v místě křižovatky s Okružní.

Sousedící vlaková zastávka je nově napojena pěšími trasami i mimo lávku, pro co nejpřímější přístup je navrženo vytvoření otevřeného průchodu budovou úřadu. To umožní pohyb do sídliště po přímé linii a pocitově výrazně zkrátí trasu.

Křižovatka Merhautova-Sifertova-Okružní je v navrhovaném stavu rozšířena o tramvajovou trať v ose komunikace a přebudována na standardní křižovatku typu T se světelnou signalizací. Je také nově vybavena přechody pro chodce. Nové uspořádání je přehlednější, bezpečnější, umožňuje pohyb chodců a zároveň zachovává volný průjezd směrem na Soběšice.

Okolí polikliniky je určeno k revitalizaci, zásadní změnou je zde přemístění parkovacích ploch na východní stranu budovy, což umožní obsluhu celého zařízení z ulice Seifertovy a zrušení příjezdové komunikace z východu, tvořící bariéru. Tomuto řešení musela ustoupit část stávající zeleně, jež je ovšem nahrazena v jiných oblastech, kde je zároveň lépe využitelná.

Doprava

Největší navrženou dopravní změnou je doplnění nových tratí tramvaje do ulic Okružní a Seifertovy. Trať je umístěna v osách komunikací a je tak nutné jejich podélné rozšíření na obě strany. Toto řešení však umožňuje využití zastávek i autobusovou dopravou a výrazně neupřednostňuje žádnou ze stran ulice, nýbrž je propojuje. Z těchto důvodů je tramvajový pás nezvýšený, pojízdný. Zastávky jsou tedy ve formě ostrůvků uprostřed komunikace, slouží tramvajím i autobusům a vždy zabírají jeden jízdní pruh. Toto řešení na jednu

stranu omezuje silniční provoz, na stranu druhou umožňuje bezpečnější přístup na zastávku a snadné přecházení komunikace.

Zamýšlené přesuny obslužných komunikací viz. výše.

Parkovací plochy jsou rozděleny mezi podzemní a nadzemní zhruba napůl, tak aby byl pod každým objektem dostatek míst pro dlouhodobé parkování a v jeho okolí dostatek míst krátkodobých. Navrhovaná kapacita je téměř dvojnásobná oproti kapacitě původní a napomáhá řešení parkovací situace v oblasti.

Inženýrské sítě

Napojení nových budov na stávající inženýrské sítě je možné bez větších problémů, zároveň není nutné provádět rozsáhlé přeložky stávajících sítí. Problematické by se mohlo ukázat částečné umístění některých plánovaných budov v bezpečnostním pásmu místního vysokotlakého plynovodu, tento problém by byl řešen individuálně v závislosti na vyjádření správce sítě.

Zeleň

Stejně jako v původním stavu je zeleně hojně využíváno i v návrhu. Použita je ve formě izolační zeleně k oddělení frekventovaných komunikací, jako liniový prvek kompozice podél komunikací a budov a zejména jako součást parkových úprav veřejných prostranství.

Významná plocha původní zeleně je narušena pouze v místě nově budovaného parkoviště na východní straně polikliniky, kde návrh počítá s odstraněním několika vzrostlých stromů. Ty by ovšem byly bohatě nahrazeny plánovanou výsadbou v místě původního parkoviště.

Nové parkové plochy jsou naprojektovány namísto původní zástavby na jižní straně ulice Okružní, v místě zástavby rodinných domů u třídy Generála Píky je počítáno s jejich nahrazením zelení rekreační.

Urbanistický detail

Centrální prostor mezi třemi hlavními budovami, koncipovaný jako otevřené náměstí, je rozpracován do většího detailu pro ilustraci plánovaného charakteru vybavení.

Celé náměstí je funkčně rozčleněno na tři části. Horní třetina rozšiřuje plochu občanské vybavenosti polikliniky a slouží jako její klidový předprostor, prostřední třetina je pokračováním pásu zeleně, linoucí se podél komunikace, s parkovou úpravou a spodní třetina funguje jako rozšíření plochy vybavenosti úřadu městské části, ke shromažďování.

Klidová část náměstí s vodním prvkem

Horní třetina náměstí je koncipována jako klidový předprostor před poliklinikou, jehož charakter je podpořen v kompozičním ohnisku umístěným minimalistickým zenovým prvkem. Osvětlení horní části náměstí zajišťuje řada lamp v podobě koulí vsazených do dlažby. Poskytují intimní přízemní světlo a zároveň nebrání výhledu na město a slouží i jako sedací prvek.

Navržené objekty:

Glowing ball-Y lighting

Minimalistický kamenný bazén-Minke pools

Zelená část náměstí

Střední třetina nahrazuje původní zeleň parkovou úpravou. Typická terasovitá struktura terénu je v místě

náměstí upravena do plynulejšího svahu a využívána v řádově menším měřítku v podobě sedacích schodů, umožňujících posezení s výhledem na město. Plynulý sklon terénu zároveň umožňuje bezbariérový pohyb nejkratší možnou trasou mezi administrativním centrem, přestupním uzlem i horní částí náměstí a sídlištěm.

Inspirace:

Freundschaftsinsel park Potsdam-POLA

Rušná část náměstí

Území před budovou rekonstruovanou na nový úřad m.č. Brno-Sever je navržena pro setkávání a společenské styky. Jeho součástí jsou dvě skulpturní díla. Blízko zastávky, v dalším kompozičním ohnisku, je navržen kiosek s denním tiskem v podobě otevíratelného mnohostěnu. Druhou skulpturou je pak stožár sloužící jako sluneční hodiny a zdroj pitné vody, kdy kvádry znázorňující jednotlivé hodiny slouží k sezení. Samotná zastávka uprostřed náměstí slouží jako společná pro autobusy i tramvaj a zároveň funguje jako propojující prvek, umožňující zpomalení automobilové dopravy a snadnější a komfortnější pěší provoz mezi sídlištěm, jižní částí území a vlakovou zastávkou. Konstrukce zastávky je navržena tak, aby co nejméně narušovala jednotu prostoru náměstí.

Inspirace:

Bus terminal, Dornach-Arlesheim-Otto + Partner

Sundial-Tadao Ando

Navržené objekty:

Tetra Shed-David Ajasa-Adekunle

Bilance ploch

Počet parkovacích stání v území

	Původní stav	Navrhovaný stav
Parkovací stání na terénu	670	423
Parkovací stání pod terénem	0	420
Parkovací stání na objektech	0	62
Celkem	670	905

Zachované funkce:	Výpočet: [m2]	PP: [m2]	Parkování: [m2]
Obchod a služby:			
Restaurace	dvě restaurace 400, kavárna 200	1000	1080
Obchodní centrum	Albert, Lidl 2×2500	5000	877,5
Obchodní pasáž	Dr.Max, Hopík, ZOOMEX,.. 250×10	2500	540
Občanské vybavení pro sport:			
Bazén a fitcentrum	TJ Tesla Brno 2400	2400	1800
Občanské vybavení veřejné:			
Poliklinika	50 ordinací×cca 40+zázemí 4000	6000	1710
Zeleň:			
Městská zeleň	ÚP 25500	25500	67,5
Celková plocha zachovaných funkcí		16900	6075
Nově umístěné funkce:			
Obchod a služby:			
Venkovní tržnice	venkovní plocha 200	200	90
Kancelářské plochy k pronájmu	200 kanceláří×20+4000 open space+zázemí	10000	2497,5
Občanské vybavení pro sport:			
Sportovní hala	Badminton 2×200, squash 3×40	2000	225
Občanské vybavení veřejné:			
Úřad m.č. Brno Sever	200 kanceláří×20+zázemí 1000	5000	1845
Společenský a divadelní sál	sál 500+zázemí 2×150	800	1125
Středisko pro mládež	3 klubovny 40+herna 80	200	765
Bydlení v bytových domech:			
Nové byty vyššího standardu	Malé 170×75+střední 60×100+velké 18:	21000	4860
Celková plocha nových funkcí		39200	11407,5

V analytické části práce byl proveden zevrubný průzkum jižní části sídliště Lesná a na jeho základě byly stanoveny nejpálčivější problémy tohoto území. Mezi ně patří zejména celková absence organizace výstavby, funkční využití ploch neodpovídající charakteru místa, výrazné rozdělení území na dvě části frekventovanou komunikací. Jako vhodné se jeví také začlenění nových prostor pro přemístění úřadu městské části Brno-Sever, nové trasy tramvaje a nových parkovacích ploch.

V návrhové části byla zpracována urbanistická studie daného území, zaměřená na řešení zmíněných problémů. Navrženo bylo zejména sjednocení obou jeho polovin centrálním prostorem umožňujícím přímý přístup na vlakovou zastávku, rozšíření komunikace v ulici Okružní a vložení tramvajové trati do její osy a doplnění budovy úřadu městské části Brno-Sever do spodní poloviny území pro zvýšení jeho atraktivity. Zároveň má navržené řešení jasně daný řád a kompozici při současném zachování původního konceptu Lesné jako zahradního města.

Použitá literatura

Maleček, Martin. *Sídlíště Lesná – unikátní příklad panelového obytného celku. Svědectví progresivního urbanismu a architektury šedesátých let 20. století v Československu*. Brno 2014

Viktor Rudiš. In Ulrich, Petr–Filsaková, Beryl–Vorlík, Petr–Florián, Miloš et al. (eds.). *Šedesátá léta v architektuře očima pamětníků*. Praha 2006, s. 135.

GEHL, Jan. *Města pro lidi*. Brno: Partnerství, c2012. ISBN 978-80-260-2080-6.

HORÁČEK, Martin. *Za krásnější svět: tradicionalismus v architektuře 20. a 21. století = Toward a more beautiful world : traditionalism in architecture of the 20th and 21st centuries*. Brno: Barrister, 2013. ISBN 978-80-7485-002-8.

Brno. *Brno-oficiální stránky města* [online]. Odbor městské informatiky, 2016 [cit. 2016-05-16]. Dostupné z: <http://www.brno.cz>

IMOS development. *Bytový komplex Nové Majdalenky, Brno*. [online]. IMOS development, 2016 [cit. 2016-05-16]. Dostupné z: <http://www.imos-development.cz>

KŘÍŽ, Radek. *Srovnání výstavby panelových sídlišť Brno - Lesná a Brno - Kohoutovice*. Brno, 2015. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita Brno. Vedoucí práce Mgr. Denisa Nečasová Ph.D.

Městská část Brno-sever. *Historie*. [online]. Úřad MČ Brno-sever, 2012 [cit. 2016-05-16]. Dostupné z: <http://www.sever.brno.cz>

ČSN 73 6110-*Projektování místních komunikací*. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. Český normalizační institut, 2006.

ČSN 73 6425-*Autobusové, trolejbusové a tramvajové zastávky, přestupní uzly a stanoviště*. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. Český normalizační institut, 2007.

ČSN 73 6058-*Jednotlivé, řadové a hromadné garáže*. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. Český normalizační institut, 2007.

Předpis č. 458/2000 Sb. Zákon o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon)

Použité zkratky a symboly

tř.	třída
ul.	ulice
m.ú.	městský úřad
ÚP	územní plán



VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
FAKULTA STAVEBNÍ

POPISNÝ SOUBOR ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

Vedoucí práce	Ing. arch. Barbora Jenčková
Autor práce	Bc. Jan Filipec
Škola	Vysoké učení technické v Brně
Fakulta	Stavební
Ústav	Ústav architektury
Studijní obor	3501T014 Architektura a rozvoj sídel
Studijní program	N3504 Architektura a rozvoj sídel
Název práce	Urbanistické řešení vybavenostního centra obytného souboru Brno-Lesná
Název práce v anglickém jazyce	Urban solution of the centre of residential complex Brno-Lesná
Typ práce	Diplomová práce
Přidělovaný titul	Ing. arch.
Jazyk práce	Čeština
Datový formát elektronické verze	
Anotace práce	
Anotace práce v anglickém jazyce	
Klíčová slova	
Klíčová slova v anglickém jazyce	

PROHLÁŠENÍ O SHODĚ LISTINNÉ A ELEKTRONICKÉ FORMY VŠKP

Prohlášení:

Prohlašuji, že elektronická forma odevzdané diplomové práce je shodná s odevzdanou listinnou formou.

V Brně dne 14.5.2016

.....
podpis autora
Bc. Jan Filipec